

Protikmečki predlog o obdavčenju alkohola.

Trgovci z alkoholnimi pijačami na debelo — odsek Združenja trgovcev v Ljubljani — so sklenili resolucijo o preosnovi obdavčenja alkohola. To resolucijo so objavili v ljubljanskem »Jutru« ter jo poslali narodnim poslancem in senatorjem in kajpada tudi finančnemu ministru, kateremu je v prvi vrsti namenjena. V tej resoluciji trgovci zahtevajo naslednje:

1. Obdavčenje alkohola, to je žganja in vina, naj se tako uredi, da se uvede obdavčenje in kontrola alkohola že pri proizvajalcih, tako da bodo obrtniki, trgovci in koncesionirani točilci alkoholnih pijač enkrat za vselej osvobodjeni vseh nadaljnjih kontrol v obliki kontrolnih listkov, trošarinskih knjig in osebne kontrole finančnih organov.

2. Kakor zahtevamo, da se državna, banoinska in občinska trošarina pobira že pri proizvajalcu, zahtevamo istočasno, da se naj ta trošarina pobira zmerom hkrati, tako da niti trgovci in izdelovalci alkoholnih pijač, kakor tudi njih odjemalci ne bodo imeli nobenega opravka več s plačevanjem omenjenih trošarin.

3. Prosta in neomejena žganjekuha naj se enkrat za vselej prepove. Kmetje smejo za prehodno dobo enega leta pokuhati v žganje le tisto količino lastnih pridelkov, ki je določena za posamezno družino po številu odraslih članov družine. Po 1 letu pa se mora individualna kuha žganja po kmečkih hišah sploh prepovedati: odpadajoči kontingent žganja za posamezne družine naj se skuha v zadružnih žganjarnah. Niti kmetje, niti zadružne žganjarne ne smejo prodajati žganja najsibo zatrosarinjeno ali trošarine prosto, če je namenjeno za domačo porabo.

Zahtevamo, da se uvede enotna trošarina na žganje, ki naj se določi v višini 30 do 35% trošarine na špirit iz melase, to je okrog 4 Din za hektolitersko stopnjo.

4. Trošarina na špiriti naj se zniža od dosedanjih 21 Din za hektolitersko stopnjo na 12 Din. Zahtevamo tudi nad tvornicami špirita tako uspešno kontrolo surovine in proizvodov, da bo vsako nadaljnje tihotapljenje nezatrošarinjenega špirita nikakor ni luksuz, temveč kot dodata sploh že v naprej onemogočeno. Odpravi na jse luksuzni davek na rum, ker tek k čaju neobhodno potrebna ljudska hrana. Rum in liker naj se dovoli izdelovati iz katerihkoli surovin, t. j. ali iz špirita ali iz žganja.

5. Prepove naj se raba octne kisline v jedilne namene in izda odredba, da se mora pri izdelovanju jedilnega kisa na, domestiti najmanj polovica špirita z vinom. Banska in občinska trošarina na vino naj se maksimira na 50 par od litra.

Spomenico sta podpisala poleg Združenja trgovcev tudi Zveza trgovskih udruženj in Društvo industrijcev in veletrgovcev.

V obrazložitvi teh zahtev pravijo trgovci o prosti žganjekuhi sledeče:

»O prosti žganjekuhi moramo reči, da je najhujša in najbolj škodljiva posledica demagogije raznih režimov. Že v spomenici smo navedli, da prosta žganjekuha ni pomoč kmetu, ampak poguba. Vsa prizadevanja ministrstva narodnega zdravja

in naših prosvetnih, sokolskih, verskih, šenskih in brambnih organizacij so jalo-va, dokler kmet lahko neomejeno kuha žganje, zaliva ž njim sebe, svoje delavce in svoje lačne otroke, namesto da bi sadje vnovčeval in za hrano porabljal. Morda zakonodajalec, ki je prosto žganjekuho dovolil, ni niti pomislil na posledice. Toda posledice so tu in so tako strašne, da se mora zginiti vsa poštena javnost. Danes se vsa poštena javnost zaveda, da je prosta žganjekuha zločin nad ljudstvom. Če kdo misli, da je ljudstvu pomagano, če nekaj družin s tihotapstvom kaj zasluži, naj pošteno odpre oči. Potem bo videl, da brezumno žganjepitje ugonablja še sto-krat več družin.«

O tem protikmečkim predlogu objavljamo naslednji dopis, ki smo ga prejeli iz ptujskega okraja:

Ta predlog je škodljiv kmetom, posebno pa vinogradnikom. Prosim, da energično pobijete ta predlog, saj danes vinogradnik že itak izhajati ne more. Zdaj bi naj sam plačal trošarino, potem naj prodaja trgovcem, oziroma gostilničarjem na up, da ne dobi nič za vino in zraven še zgubi plačano trošarino. Tega sploh ne zmore nobeden, da bi že proizvajalec plačal trošarino.

Zahteva, da se naj ne dovoli žganjekuha kmetu, je naravnost predrznost trgovcev. Kmet naj vrže proč tropine in drože, če pa hoče imeti žganje, naj ga kupi pri trgovcu, to je mešanico vode, špirita in esenca za pristno žganje in to seveda po visoki ceni! Da bi to dišalo nekaterim gostilničarjem in trgovcem, verjamemo, toda merodajna je korist kmeta, ki ima v naši državi veliko večino. Morda bi radi videli gotovi trgovci, da bi se povrnili oni časi, ko je n. pr. v Ptuj dospel vsaki teden po en vagon špirita, katerega so potem razredčili z vodo in ljudi s tem struse. Posledice tega se deloma se zdaj opažajo na sedanji generaciji onih, ki so uživali razredčeni špirit za pristno žganje.

Očitek tihotapstva je tudi brezpomemben. Saj proizvajalcu ni za tihotapljenje, marveč mu gre za to, da blago prodaja. Če ga ne more prodati gostilničarju in trgovcu, 'tuhotapst' se mu izplača. 'Tuhotapst' ponudi v prodajo zasebniku. Da ne bi kmet dobil za svoj pridelek nič, konzument pa bi moral, če hoče kaj imeti, plačati visoke cene, to vendar danes ne gre. Gostilničarji in trgovci morajo biti v veliki zmoti, če mislijo, da bo občinstvo za ta njihov predlog. Omenjam še to: Čemu



Praktična iznajdba za pušče smodk.

trebamo ruma, ko imamo dovolj vina, iz katerega se napravi izborna vinsko žganje, ki je za čaj vse kaj drugega, kot pa dragi rum!

Narodu katoliško prosveto!

Piše Jezernik Baltazar, kmet v št. Ilju pri Velenju.

Bodočnost nam je neznana; gotovo pa je to: kakšno gradimo, takšno bomo imeli. Zavedajmo se, da je tisk sejavec, ki seje klena zrna, pa tudi plevel in da je bodočnost žetev tega, kar se je posejalo. Roko na srce: Ali smo dovolj pažnje posvečali našemu katoliškemu tisku, političnemu prosvetnemu, nabožnemu? Nismo storili dovolj! Našemu prijatelju »Slovenskemu gospodarju«, ki je bil od nekdanj sejalec katoliške in slovenske prosvete med našim ljudstvom, ostanimo zvesti in pridobivajmo mu novih naročnikov. Ali bi ne bilo možno in umestno, ustanoviti katoliški narodni tiskovni sklad? Ali bi ne mogel vsak Slovenec prispevati kolikor pač zmore, mesečno po 1 Din, imovitejši pa še več?! Papež in škofje nas kličejo k podpori katoliškega tiska kot k vestni dolžnosti. Storimo to svojo dolžnost!

Drugo sredstvo za širjenje prepotrebne katoliške prosvete so katoliška prosvetna društva s svojimi odseki. To je najboljša nadaljeva'na šola, v katero moramo vlačiti vso našo katoliško mladino. Naša slovenska katoliška prosvetna društva in naši prosvetni domovi naj so gorko ognjišče slovenske mladine, naj so ji kot okrilje ljubeče matere, ki zbira krog sebe vse z enako ljubeznijo in razumevanjem. Tudi oni, ki so se nekoliko oddaljili, naj se vrnejo v krog katoliške prosvete, saj je za vse dovolj prostora. Nudimo Vam bratsko roko. Nikdo ni tako močan, da bi ne mogel pasti, pa tudi nikdo ne tako slab, da bi ne mogel vstati. Ideale ponuja mladim tudi takozvana moderna doba v različnih oblikah, pa to so blodni ideali, ker njihovi glasniki priznavajo le tostransko življenje. Strnimo svoje vrste, vsak po svojih močeh in zmožnosti na delo, da bo prodor katoliške misli v široke plasti slovenskega naroda popoln in zmagovit!

Vprašanja in odgovori.

Mora biti župan posestnik? S. T. — Vprašate, ali zahteva kak predpis, da mora biti župan posestnik. Tega določila ni v zakonu. — Na nadaljno vprašanje, ali sme biti županov brat občinski tajnik, najdete odgovor zgoraj. Ako je bil tajnik že preje nameščen, lahko ostane. Na novo pa se županovega brata ne bi moglo postaviti za tajnika.

Zavarovanje rodbinskih članov, zaposlenih pri mlatilnici. V. M. — Okr. urad za zavarovanje delavcev Vas terja za plačilo zavarovalnih prispevkov od delavcev, zaposlenih pri Vaši mlatilnici, čeprav so to le Vaši sinovi. Vprašate, ali ste res dolžni zavarovati rodbinske člane. Zakon določa, da morajo biti pri poljedelskih podjetjih, ki uporabljajo naprave, gonjene z elementarno ali živalsko silo (to so zlasti mlatilnice), zavarovani oni delavci, ki jim preti nevarnost od pogona. Vseeno je, da-li so ti delavci tuji ali pa event. sinovi lastnika. Le lastnik sam ni obvezan k zavarovanju. Sicer pa je prispevek malen-

kosten, ker gre pri lastnih sinovih le za zavarovanje zoper nezgode in ne tudi zoper bolezni in razen tega je res precejšnja nevarnost podana, tako da navedeni urad celo sam stremi za tem, da bi se delavci pri mlatilnicah izločili iz obveznega zavarovanja.

Pogodba s 17 letnim uslužbencem. A. S. — Vaš pastir je dopolnil 17 let in ga sedaj, ko so vam odrasli lastni otroci, ne bi več nujno potrebovali. Ker pa je zadovoljen le s hrano in obleko, bi ga obdržali še naprej v službi, a se bojite, da ne bi pozneje kedaj terjal od vas tudi še kako plačilo v gotovini. Vprašate, ali so potrebne pri zadevni pogodbi kake priče ali morda notarski zapis. — Službeno pogodbo z maloletnikom lahko sklenete sam brez prič in brez notarja, pač pa je potrebna odobritev maloletnikovega varuha. Ako slednji soglašajo, se vam ni bati naknadnih plačil.

Starši niso dolžni plačati dolgov odraslega sina. Z. C. D. B. — Nek posestniški sin je telesno poškodoval nekega posestnika in je bil obsojen na plačilo zneska 1500 Din. Navedeni posestniški sin je umrl, ne da bi kaj plačal. Njegovi starši so pred kratkim svoje posestvo izročili bratu umrlega. Ranjeni posestnik zahteva sedaj plačilo zneska 1500 Din od staršev, odn. brata. Vprašate, ali je v to upravičen. Niti starši, niti brat pokojnika niso dolžni plačati navedenega dolga, ako ni pokojnik zapustil nikake imovine in niso po njem ničesar dedovali. Pri tem ne igra vloge, da bi bil pokojnik utegnil kaj dedovati, če bi bil preživel svoje starše in da je vsled njegove zgodnje smrti drugi brat dobil celo posestvo od staršev.

Večja uporaba vode na sosedovem zemljišču. L. — Pred 3 leti ste si kupili parcelo, na kateri se nahaja studenec ter si na tej parceli postavili hišo. Pri tem studencu so zajemali vodo prebivalci hiše, ki stoji na sosednjem zemljišču že 50 let. Doslej je v tej hiši stanovala le ena stranka, le par mesecev sta stanovali tam dve stranki. Sedaj bivata v sosedni hiši zopet dve stranki, ki uporabljata vedno več vode. Ako bo šlo tako naprej, tedaj poleti vi sam ne boste imeli vode. — Ker se nahaja studenec na vašem svetu, smejo sosedje zajemati iz njega vodo le v izvrševanju služnostne pravice. Ako nimajo posebne pogodbe, si zamorejo služnost priposestvovati v 30 letih. Glede služnosti velja splošno pravilo, da se ne smejo razširjati. Potemtakem se s takozvano negativno tožbo lahko uprete zoper večjo uporabo vode, ako je doslej v sosedni hiši res stanovala le ena stranka, dve stranki pa le par mesecev. — Z ozirom na vašo grožnjo, da ne boste več naš naročnik, ako vam v določenem roku ne odgovorimo, pripominjamo, da dobivamo zelo veliko vprašanj, prostora za objavo pa je malo in da odgovarjamo po vrstnem redu.

Naprava plotov med njivama. Isti. — Med vašo in sosedovo njivo se je nahajala že 15 let ozara, katere ste se posluževali pri obračanju živine ob priliki oranja enkrat vi, enkrat vaš sosed. Sosed je lani svojo ozaro zoral. Vprašate, ali lahko napravite ob vaši njivi plot ter s tem zabranite sosedu obračanje živine po vašem svetu. — Ako se na koncu vaše njive nahaja še vedno ozara (na vašem svetu), tedaj je pač splošna navada ta, da po tej ozari lahko vaš sosed obrača. Ako pa segajo brazde do konca meje, pa sosed ne sme obračati živino po vaših brazdah. Napravo plotov vam ne svetujemo. Vsekakor bi morali zoper sosedu najprej naprimiti negativno tožbo, ako bi vzlic vaših prepovedi obračal živino po vaših brazdah.

Popravilo slabo napravljenih čevljev. Š. J. v P. — Vi in vaš brat sta napravila nekemu kmetu nekaj čevljev, pri čemur je kmet sam dal potrebni material. Kmet se sedaj brani plačati

vaše delo ter zahteva, da mu par čevljev zastoni na novo naprave. Pravite, da je slabo usnje bilo krivo, da je kmet s čevlji nezadovoljen in vprašate, ali ste res dolžni zastoni napraviti nove čevlje. — Ako je izdelek res izpodlehel le vsled očividno nesposobnega materiala, ki ga je dal naročnik, tedaj ste vi odgovoren za škodo le, ako niste posvarili naročnika. Sicer pa vi ne odgovarjate za škodo, ako slednja izvira le iz slabega materiala in ni morda kriva nesposobna izdelava.

Očitek zamenjave boljšega materiala s slabšim. Isti. — Gornji kmet ne le da vam noče plačati zasluzka, marveč vas celo obrekuje, češ, da ste narezali močne notranje dele za čevlje in da teh delov v izgotovljenih čevljih ni. Ta očitek je kazniv, ker utegne škoditi ne le vaši časti in dobremu imenu kot čevljarju, marveč tudi vašemu pridobitnemu kreditu.

Prikrajšani bodoči dediči. N. F. P. — Vaš oče je kupil leta 1929 parcelo, jo bremenprosto dal vpisati na vašega brata, neplačano kupnino pa pustil vključiti na svojem lastnem posestvu. Ostali bratje niste s tem zadovoljni, ker je očetovo posestvo preveč obremenjeno in bo vaša bodoča dedščina zelo mala. Vprašate, ali pri novi ureditvi dolgov lahko ugovarjate vključbi navedenega dolga na očetovem posestvu. — Pred smrtjo zapustnika (očeta) ne morete niti kot bodoči nujni dediči na noben način uveljavljati kakih dednih pravic. Ko bo oče umrl in se bodo določili dolžni deleži, tedaj se bo pri tem morda ugotovilo, da ste vi kot nujni dedič prikrajšani radi tega, ker je vaš oče bratu naklonil celo parcelo, boste smeli zahtevati od navedenega brata, da krije primanjkljaj. Sedaj pa ne morete ničesar ukreniti.

Razpolaganje z imovino vzlic dedne pogodbe. F. G. v T. — Ob poroki s svojim sedanjim možem ste mu dali zapisati polovico svojega posestva. Hkratu ste sklenili z njim dedno pogodbo, glasom katere je on dedič vam ostale polovice posestva, ako umrete pred njim. Dolžan bi bil le izplačati $\frac{1}{4}$ vaše polovice vašim otrokom iz prvega zakona. Vprašate, ali vašo polovico lahko prodaste, ali pred vašo smrtjo izročite vašim otrokom. — Čeprav ste sklenili z vašim možem dedno pogodbo, tedaj vzlic temu lahko prosto razpolagate z vam ostalo polovico posestva, ker ima vaš mož dedovati le to, kar bo po vaši smrti ostalo. Razen tega pa mora nastati vzlic dedne pogodbe prosta čista četrtina vaše polovice, to se pravi, da smete vi razpolagati s četrtino vaše polovice. Ta četrtina pa ne sme biti obremenjena niti z nujnimi deleži tako, da bodo vaši otroci na vsak način dobili najmanj $\frac{3}{4}$ vaše zapuščine. To določilo je važno v tem slučaju, ako ste namreč morda sklenili z vašim možem skupnost imovine bodisi med živimi, bodi za slučaj smrti. Oglejte si natanko

ženitovanjske pakte. Ako ste sklenili imovinsko skupnost z vašim možem, tedaj žal ne morete več razpolagati z vašo polovico posestva. Napravite pa lahko oporoko čez četrtino vaše polovice.

Zdravljenje žene mora plačati zakonski mož. Ista. — Pritežujete se, da ste večkrat bolna in da vam mož niti toliko denarja ne da, da bi si kupila zdravila. — Ker je mož dolžan za vas skrbeti, mora plačati za vas tudi zdravila. Prodajalec lahko toži vašega soproga na plačilo zdravil, ki bi jih vam izročil.

Zaščita dolga nastalega po prepisu vlog. Me-nina. Posojilnici ste dolgovali leta 1928 večjo vsoto. V isti posojilnici je imel vlogo nek zasebnik. Z njim sta se dogovorila, da je s prepisom svoje vloge plačal vaš dolg, vi ste pa od tedaj naprej njegov dolžnik in sicer od 1. julija 1932 naprej. Vprašate, ali spada vaš dolg pod zaščito ali ne. — Iz vaših nadaljnjih navedb, da vas je zasebni upnik tožil in ste se z njim poravnali na plačilo dolga v 5-letnih obrokih, izhaja, da ste se mu očitno že 1. 1932 zavezali vrniti posojilo v gotovini in ne morda z vložno knjižico istega zavoda. Ker ste dolg napravili 1. julija 1932, ne spada pod zaščito.

Zaščita kmeta, ki izvršuje »obrt za žago«. Isti. Pravite, da ste mali posestnik, da pa imate »obrt na žago« in ne veste, ali ste zaščiten. — Za kmeta se smatra oni, kateremu je kmetijstvo glavni poklic in čigar obdavčeni dohodek od kmetijstva je večji od skupne vsote ostalih njegovih obdavčenih dohodkov. Z obdavčenim dohodkom se razumejo davčne osnove vseh davčnih oblik, kakor so določene v davčnih razporedih po zakonu o neposrednih davkih z dne 8. febr. 1928 z njegovimi spremembami in dopolnitvami. Med osnove davčnih oblik pa spadata osnovi občnega in skupnega davka na poslovni promet. Kot obdavčeni dohodek je upoštevati tudi dohodek, ki ima sicer davčno osnovo, ki je pa po zakonitih predpisih oproščen plačevanja davkov.

Zaščita dolgov kajzarjev. O. C. Sv. L. — Posedujete prav majhen kos zemlje in dolgujete 4000 Din zasebniku, s katerim denarjem ste si postavili hišico. Vprašate, ali velja zaščita tudi za vas in v koliko se vam dolg zniža. — Ako vam je kmetijstvo glavni poklic, tedaj ste zaščiten, čeprav nimate svoje zemlje, odn. zelo malo svoje zemlje in obdelujete tujo zemljo. Vendar pa ne smete plačevati nobenega drugega davka, razven event. uslužbenskega. Ne upoštevajte obdavčeni dohodek od hiše, v kateri sama ali s svojo rodino stanujete. — Dolg se vam zmanjša za 50% in sicer računši glavnico po poslednjem obračunu pred 20. aprilom 1932. Plačati ga boste morali v 12 letnih obrokih, pri čemur imate 15. novembra 1936 plačati od vsakih 100 Din 3 Din, v naslednjih letih pa od vsakih 100 Din znesek 9 Din 80 par. Natančneje o načinu izračunavanja in tudi o upoštevanju plačanih obresti bomo še pisali.

Prostovoljni odpis 50 hranilne vloge. L. H. v V. — Kmetška posojilnica v Celju vas je pozvala, da bi ji dovolili odpisati vam od vaše hranilne vloge pri njej — polovico, češ, sicer bo Posojilnica zaprosila pri ministrstvu za sanacijo ter bo itak dovoljeno odpisati 40% hranilnih vlog. Vprašate, ali je res tak odpis mogoč in kaj naj storite. — Ne svetujemo vam, da bi dovolili, da se vam polovica vaše vloge črta, ker ni prav nič verjetno, da bi ministrstvo dovolilo Posojilnici črtanje hranilnih vlog, zlasti ko pišete, da je Posojilnica registrirana zadruga z neomejeno zavezo. Posojilnica bi morala predlagati, da se zoper njeno imovino uvede stečajno postopanje in pri tem se bo poseglo predvsem v premoženje zadrugarjev, ko gre za neomejeno njih zavezo.



Iznajdljivost matere dvojčkov.